

ג ל י ג ב ג ל ע י ג ו נ ב פ ר ש ת ה ש כ ו ר ע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
 השנה השש-עשרה
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
 הסתדרות נשי מזרחי באמר קה
 מהדורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה

רזאת הברכה (תשי"ז-י"ח) ל"ג

א. שאלת מבנה

פסוקים א - ה

רש"י ד"ה ה' מסיני בא: ה' מסיני בא לישראל כי מסם השכין שכינתו בתוכם ושוב לא הסתלק מהם...

ד"ה הופיע מהר פארן: שנסתכל בהם ושם ענינם למאור פניו מהר פארן, והטעם כי תחילת הכנסת במדבר הגדול היה מפארן כמו שנאמר "ויסעו ממדבר סיני ויטכזו העגן במדבר פארן" וחנה ה' הופיע עליהם, לראות מה הם צריכים במדבר הגדול והנורא מלסון "ועל עזת רטעים הופעת" - נסתכלת וראית כל סתרי מחטבותיהם.

ד"ה יחד שבטי ישראל: ... והנה הזכיר כי ה' סוכן בישראל והנה קבלו תורתו ומלכותו כל שבטיהם יחד, עליהם ועל זרעם לדורותיהם, אם כן הם ראויים לכרכה.

ספורנו ג' ד"ה ויאמר: וקודם שהתחיל הברכה המתחלת (כ"ה) "ברזל ונחשת מנעליך" - אמר זאת ההקדמה והתמלל על השבטים למען תחול ברכתו, כי אמנם דברי הברכה בכל מקום מדברים עם המבורך כאמרו (במדבר ו' כ"ג) "אמור להם" וכן כל דבריו מן (כ"ה) "ברזל ונחשת" עד "על במותימו תדרוך" היו עם ישראל, אבל דבריו הקודמים היו עם האל לבקש מלפניו על עמו.

באור: הרבה סירות נסגבות מתחילות ממעמד הר סיני כי הוא תחילת האומה ויתרונה מעל כל עמי הארץ - כי לא נעשה כן לכל גוי, ושם כרת ה' ברית עם ישראל - ועסאם לעם סגולתו והיה להם למלך, והם קיבלו עליהם עול מלכותו, ואם כן מסם התחלת עניני האומה ותקון סידורה, וראוי לפתוח בו תחילה, וכן עשתה דבורה בסירתה (סופטים ה'), וחבוקק בתפילתו (ג, ג)... והנה פה סיעור הכתוב כן הוא:

התמלל משה לה' ואמר: אתה ה' יחי ראובן ואל ימות: וכעבור שהזכיר ה' סיפר בסבחו ואמר דרך מאמר מוסגר, שהוא מחוקק ישראל ומלכם, והוא יוסיעם והוא מקור כל הטובות וההצלחות, מ ס י ג י ב א: נראה להם לישראל ונתן להם את התורה.

1. מה באן ארכעתם בהבנת מבנה פרקנו כולו? (עד היכן ההקדמה?) מה הם ראיותיו של כל פרט?
2. מהי דעתו של כל פרטן בהבנת הפסוקים ב' - ה'?
3. מהי חולסת פרוטו של הבאור?

ב. כ"ה ברזל ונחשת מנעליך וכימין דבאך

כיו אין כאל יסורון רוכב סמים בעזרך ובגאותך סחקים.

רש"י ד"ה ברזל ונחשת מנעליך: עכסיו הוא מדבר נגד כל ישראל שהיו גבוריהם יוטבים בערי הספר ונועלים אותה, שלא יוכלו האויבים להכנס לה, כאילו היא סגורה במנעולים ובריחים של כרזל ונחשת.

ד"ה וכימין דבאך: וכימין שהם טובים לך, טחם ימי תחילתך, ימי נעוריך, יהיו ימי זקנתך שהם דואבים ומתמוטטים.

ראב"ע ד"ה ברזל ונחשת מנעליך: כי בחלקו (של אטר) יהיו הרי ברזל ונחשת. ד"ה אין כאל יסורון: טב לכרך הכלל.

וזאת הברכה (חסי"ז-ז"ח)

ספורנו: אחר סתיים תפילתו על הטבטים ההחיל בברכה ישראל בכלל, ואמר: אהה, יסורון, בהיות כי אין כאל יכול על כל ובלתי מסתנה, תתי מלכותך נבדלת מכל סאר המלכויות בטתיים: ראסונה, סלא פייכנסו בה אומות להילחם, ולא יחמוד איס את ארצך מיראתך, כמו תהיה כל ימי יהוסע והזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהוסע, כאילו תהיה הארץ נעולה במנעולי ברזל ונחוסת. ס נ י ה, סלא תהיה מלכותך עולה ויורדת (כמו מלכות אומות העולם) ו"כימיך", סהם ימי הנעורים ותחילת כניסתך לארץ, כן יהיה "דבאך" ועת וסנותך, כי חוליד בנים ובני בנים ונוסנתם כארץ. וברכתי זאת תחול "כי אין כאל" המנהיג ענייניך, "רויב טסיס בעזרך" - כי אמנס האל טסוא בעזרך הוא "רויב טסיס" סהוא ע ל י ו .

1. מה ביניהם בהבנת מבנה פרקנו בכללו?
2. מה הנמוקים טאמטר להביא לכל אחת מן הדעות?
3. כיח ויסכון ישראל בטח בדו עין יעקב אל ארץ דגן וחירוס... ואלה דברי חכמינו ובסנהדרין קד"ע"א:

אמר רבה אמר ר' יוחנן: אמר הקבה"ו: אני אמרתי "ויסכן ישראל בטח בדו עין יעקב" עכסו (מסכתאמת) יהיה בדד מוסבכם, סנאסר (ג"פ א, א) "איכה יטבה בדד" ופירוטו המהרס"א: "בטח בדד" - מתוך סיהיה בטוח, יהיה סוכן בדד, כמו (דברים לז, כ) "כלביא סכן", סיתרחקו ממנו מתוך סימחדו סססו הנה עכסו למחיתותם וכו'.

רש"י ד"ה בדד: כל יחיד ויחיד איס תחה גמנו ותחה תאנתו מסורין ואין צריכים להחאסין וליטב יחד טפני האויב.
(והטוח רש"י תהלים ד' ס" כ" כי אחת ה' לבדד לבטח תוסיגניס: כמו (דב' לז, כ"ה): בטח בדד עין יעקב - לסון מבטח וטקס הוא, טאינו צריך להוסיב עמו גייסות).

העמק דבר: ופירוט "בטח" הו' במנות הנפס באהבה בין אדם לחברו ובלי טפסות עם סאר אומות העולם. ו"בדד" הוא בלי התערבות יחירה על ידל אומות העולם בעזות והתחנות, אלא בדד סובדלים ומצויינים בטני עצמם. וסתי מידות הללו הם "עין יעקב" - מידתו לספוקטו סל יעקב סיהיו בניו כן

- 1) מה ההבדל בין סלטתם בפירוט אופיה סל בדידות זו?
- 2) בכח יס להכיד בדברי בעל העמק דבר את הלכי מרום סל זמנו?

ח ז ק ח ז ק ח ז ק

חטובות יס לסלוח לנחמה ליבוביץ, ההסדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה; ירוסלים, ת.ד. 92.